

Organizacije civilnog društva i provedba Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći

Jagoda Novak

Odjel za istraživanje i informiranje

Centar za ljudska prava

Inicijalna analiza - polazište i ciljevi...

- **Polazište:**
- **Korisnici besplatne pravne pomoći u središtu zanimanja** - formalna procedura treba služiti što lakšem pristupu BPPu, što širem krugu korisnika - udruge "blizu" građanima/kama!
- **Ciljevi:**
- Uvrditi preliminarno stanje **kapaciteta OCD-a za provedbu novog Zakona o BPPu**
- Okvirno procijeniti koje su **najveće poteškoće** za OCD kao pružatelje pravne pomoći u provedbi Zakona i akata u cilju **poboljšanja sustava**
- Okvirno procijeniti kako će donošenje Zakona i podzakonskih akata djelovati na **korisnike** koji su primali BPP od strane udruga

Metoda...

- **Upitnik** - za udruge pružatelje pravne pomoći - listopad - poč. studenog 2008.
- **Uzorak: 12 udruga** - tradicionalnih pružatelja BPPa u RH te najvećih udruga za ljudska prava u RH (*koalicija udruga za ljudska prava, *koalicija udruga pružatelja BPP-a)
- **Udruge koje su sudjelovale:** Centar za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek, Centar za mir, pravne savjete i psihosocijalnu pomoć Vukovar, Srpski demokratski forum, Hrvatski pravni centar, CGI Poreč, HHO za ljudska prava , BaBe, PGP Vukovar, Ženska udruga Izvor, IPC Slavonski Brod, GONG i Centar za mirovne studije

Struktura upitnika...

- **Tri cjeline (četiri pitanja):**
- **1.** Kapaciteti OCD-a prema odredbama zakona (kadar; osiguranje)
- **2.** Analiza troškova udruga kod pružanja BPP-a (smjernice za rad *Povjerenstva za pravnu pomoć te donošenje Kriterija za bodovanje i evaluaciju projekta kod dodjele financijskih sredstava iz proračuna)
- **3.** Broj pojedinačnih slučajeva pružene PP i procjene za 2009.
- Tip podataka: numerički podaci + opis stanja = Kvantitativno izraženi podaci, većina udruga dale su i objašnjenja - kvalitativni prikaz

Rezultati...Kapaciteti OCD-a

- **Ljudski kapaciteti OCD-a sukladno Zakonu:**
- Od 12 udruga trenutno su **24 osobe koje ispunjavaju uvjete i čak 22 osobe koje ne ispunjavaju, a radile su kao pružatelji PP u udrugama (za 48% smanjeni kapacitet tj. manje pružatelja pravne pomoći)!**
- Najčešće nedostaje stručni/državni ispit ili rjeđe iskustvo nakon položenog ispita
- **Sklapanje osiguranja za štetu nanesenu stranci:**
- Od 12 udruga, niti jedna (0) nije klopila policu osiguranja (upitna registracija udruga!)
- Osig. kuće niti udruge ne znaju precizno što trebaju biti kriteriji tj. osnova za sklapnje osiguranja (po udruzi, odvjetniku, broju korisnika?), ne mogu namaknuti unaprijed sredstvaza osiguranje

Troškovi pružanja BPPa u civilnom sektoru...

- Udruge = neprofitni sektor (za razliku od odvjetnika, tvrtki itd.) - VAŽNO kod kriterija natječaja za dodjelu financijskih sredstava!
- **Udruge navele sljedeće troškove:**
- a) **Direktni** - plaće pravnih savjetnik/ca
- b) **Indirektni** - troškovi režija, uredskog materijala, osiguranja*, usavršavanja, najma prostora, knjigovodstva i putnih troškova/prijevoza (posebno važna stavka za podružnice koje rade ili imaju korisnike iz manjih mjesta koji putuju)
- Indirektni troškovi u prosjeku iznose 30% od ukupnog troška pružanja PPa, a bruto plaće oko 70% (od 24% do 53%) - udruge koje imaju više troškova prijevoza imaju veće postotke indirektnih troškova

Broj slučajeva pružene PP...i projekcije za budućnost...

- Ukupno u 2007. i 2008.:
- Usmeni i pismeni pravni savjeti: od **10 udruga** koje su dale podatak = ukupni proj usmenih i pismenih pravnih savjeta **41.700 u posljednje 2 godine (od toga 19.488 pismeni podnesci i dopisi) = cca 20.800 godišnje (od tog cca 10.000 pismenih podnesaka i dopisa godišnje od strane udruga)**
- Procjene za 2009:
- Udruge koje smanjuju broj pružatelja PP (sukladno odredbama Zakona) očekuju **smanjenje za od 30% do 100%** slučajeva: među njima su "veliki pružatelji": SDF s podružnicama, CZM OS, HHO, PGP Vukovar
- Udruge koje tek uvode BPP kao svoju aktivnost ili imaju kadrovske uvjete **očekuju isti broj slučajeva ili blago povećanje**: GONG, CMS; CZM VU, CGI

Broj slučajeva pružene PP...i projekcije za budućnost...

- Procjene za 2009:
- Smanjenje s cca. **20.800 slučajeva na 13.450 ili smanjenje za 35%**
- Preliminarna ocjena:
- Ukupno smanjenje broja očekivanih slučajeva pružene PP korisnicima u 1. godini provedbe, no trenutno registracija upitna svim udrugama (pitanje osiguranja!)

Peliminarni zaključci - neke smjernice za poboljšanje sustava ...cilj: korisnici

- Uvjeti oko državnih ispita : razmotriti, omogućiti većem broju pravnika s iskustvom da polažu državne ispite
- Pojasniti uvjete osiguranja i naći provediv modalitet osiguranja udruga kao neprofitnih organizacija
- Što skorije osnovati Povjetrenstvo za BPP pri Ministarstvu i donijeti Kriterije za bodovanje/evaluaciju projekta kod dodjele financijskih sredstava te ostale akte - budući provedba za korisnike počinje 1. veljače
- Pri određivanju kriterija natječaja voditi računa da projektni troškovi ne uključuju samo naknade pružateljima PP, već da udruge, pravne klinike i sindikati iz istog izvora moraju pokriti i indirektno troškove (u iznosu od cca 30% za udruge)

Peliminarni zaključci - neke smjernice za poboljšanje sustava ...korisnici...

- **Daljnja suradnja sa svim dionicima:** Odvjetnici, udruge, pravne klinike, sindikati u cilju kvalitetne izgradnje jednog novog sustava
- **Biti u stalnoj komunikaciji/konzultaciji s OCD-ima, sindikatima i pravnim klinikama pri donošenju odluka i akata!**
- **Hvala na pažnji!**